

15.2.2018

Asianumero DKIR/155/00.05.00/2018
Viite Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen kommentointipyyntö
Asia Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelma

Tavoitteet todeksi lasten ja nuorten tapaturmien, itsemurhien ja kuritusväkivallan ehkäisyssä – Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman tavoite- ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2018–2025

Lasten oikeuksien yleisestä huomioimisesta ja lapsilähtöisyyden vahvistumisesta huolimatta lapsen täyden ihmisarvon ja ihmisoikeuksien toteutuminen on maassamme vielä keskeneräistä. Toisaalta lasten ja nuorten käyttäytymisessä on tapahtunut myönteistä kehitystä.

On myönteistä, että turvallisuusohjeistusten kautta tapahtuva onnettomuuksien ennaltaehkäisy on yleistynyt yhteiskunnassa, myös kirkossa ja seurakunnissa. Samoin lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) yleistyminen sekä kuntien että seurakuntien työssä on myönteistä.

Evankelis-luterilainen kirkko ja sen seurakunnat edistävät muutoinkin ohjelman tavoitteita. Kirkkohallitus toivoo, että jatkossa kuvatut kirkon ja seurakuntien toiminnat, työtavat ja yhteistyömuodot otetaan huomioon kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman jatkotyöstämisessä.

Kirkkohallituksen näkemyksen mukaan lasten ja nuorten turvallisuuden vahvistaminen edellyttää ennen muuta panostusta ennalta ehkäisevään työotteeseen. Sosiaalisten suhteiden vahvistamiseen tähtäävät yhteisölliset lähestymistavat (esim. Kiva koulu-malli) vähentävät kiusaamista.

Lukuihin 7 ja 8 liittyen Kirkkohallitus toteaa, että nuorten turvallisuuden edistämisen painopiste on syytä asettaa myönteisten lähisuhteiden vahvistamiseen sekä perhetyöhön. Erityisen tärkeää tämä on niissä perheissä, joissa on aikuisten väkivaltaisen käyttäytymisen riski (päihdeongelmat, rikostausta, mielenterveysongelmat). Vanhemmuuden taitoja on syytä vahvistaa alkaen varhaiskasvatuksesta ja jatkuen läpi perusopetuksen. Vanhemmuuden varhainen tuki ja masennukseen ja alkoholin käyttöön kohdistuva varhainen puuttuminen tukevat parhaiten nuorten itsetuhoisuuden ehkäisyä (ohjelman s. 50 ja 66). Varhaiskasvatuksessa ja alakoulussa ryhmäkoot on pidettävä tarpeeksi pieninä, jotta opettajilla ja ohjaajilla on riittävästi aikaa ja tilaa havainnoida mahdollisia riskien merkkejä.

Ev.-lut. kirkko ja sen seurakunnat tukevat vanhemmuutta sekä ennalta ehkäisevästi (esim. perhekerhot, musiikkiryhmät, perheleirit, nettiparisuhdekurssit) että korjaavasti (perheneuvonta, sovittelu). Kirkon perheneuvonta on maksutonta ammatillista tukea 41 paikkakunnalla. Vanhemmuutta tukevia työtapoja ovat esim. Parisuhteen Palikat (parisuhteenpalikat.fi) ja LapsiArkki-toiminta (lapsiarkki.fi). Kirkossa on kehitetty myös PIKI-toimintamalli, jonka avulla tunnustetaan ja ehkäistään kiusaamista kotona ja varhaiskasvatuksen ryhmissä. Tavoitteena on vahvistaa lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja (pikitoimintamalli.fi).

25.2.2016

Koulu- ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastelussa (ohjelman s. 52) on syytä kiinnittää huomiota kirkon työhön oppilaitoksissa. Kirkko tekee työtä peruskouluissa, lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa ja aikuiskoulutuskeskuksissa. Toiminta tukee lasten, nuorten ja oppilaitosten henkilökunnan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Valtaosa peruskouluista (noin 90%) tekee yhteistyötä paikallisen seurakunnan kanssa. Hyvä esimerkki tästä on seurakunnan tarjoaman ryhmäyttävä toiminta (ks. ohjelman s. 51).

Kirkon kasvatustyön eräänä tavoitteena on turvallisten yhteisöjen rakentaminen. Esimerkiksi rippikouluryhmä koetaan turvallisemmaksi ja erilaisista rooleista vapaammaksi kuin koulun luokkayhteisö. Rippikoulussa ja siihen liittyvässä isostoiminnassa mahdollistuu nuoren ja aikuisen välinen luottamuksellinen suhde, joka mahdollistaa nuoren avunsaannin ja tarvittaessa hoitoon ohjauksen.

Kirkko tekee yhteistyötä myös ammatillisen koulutuksen oppilasjärjestöjen kanssa. Eräs merkittävä yhteistyöhanke on AKIRA, jota ovat toteuttamassa Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry, Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry sekä Kirkkohallitus OKM:n rahoituksella. Siinä kehitetään ammatillisen koulutuksen järjestäjien tueksi opiskelijälähtöisiä ja vertaisoppimiseen perustuvia kokeiluja ja niiden pohjalta työkaluja ja toimintamalli, joilla ennaltaehkäistään rasismia ja vastakkainasettelua eri etnisten ryhmien välillä, sekä tuetaan osallisuutta edistävien työ- ja oppilaitosyhteisöjen rakentamista. Hankkeen kohderyhmänä on kaikki ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat ja työskentelevät.

Kansliapäällikkö Jukka Keskitalo

Kirkkoneuvos Pekka Huokuna